

Sygn. akt III AUa 1013/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Szczepaniak-Cicha

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska (spr.)

SSA Lucyna Guderska

Protokolant: st. sekr. sąd. Aleksandra Słota

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 czerwca 2017 r. w Ł.

sprawy **M. N.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę

na skutek apelacji M. N.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 26 kwietnia 2016 r. sygn. akt VIII U 2688/15

oddala apelację.

Sygn. akt: III AUa 1013/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 sierpnia 2015 roku, po rozpatrzeniu wniosku z dnia 27 maja 2015 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił M. N. prawa do wcześniejszej emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił wymaganego, tj. co najmniej 15 - letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a jedynie 6 lat, 5 miesięcy i 11 dni. Organ rentowy wskazał, iż uwzględnił wszystkie udokumentowane okresy wykonywania zatrudnienia w szczególnych warunkach. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął za udokumentowany ogólny staż ubezpieczeniowy wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku w wymiarze 28 lat, 1 miesiąca i 14 dni.

W dniu 24 września 2015 roku M. N. złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej uchylenie i przyznanie prawa do emerytury, przy ustaleniu wszystkich okresów pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. W uzasadnieniu odwołania wskazał, iż organ błędnie uznał, że z całego okresu zatrudnienia, na uwzględnienie do stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zasługuje tylko okres 6 lat, 5 miesięcy i 11 dni. Zdaniem odwołującego się, jego staż pracy w warunkach szczególnych wynosi więcej niż 15 lat, a stan prawny i faktyczny sprawy uzasadniają uwzględnienie odwołania.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 19 października 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumentację zawartą w uzasadnieniu skarżonej decyzji. Dodatkowo organ rentowy wskazał, iż dokumenty przedłożone w dniu

8 września 2015 roku potwierdzają okresy zatrudnienia uwzględnione do wyliczenia stażu ogólnego w decyzji z dnia 13 sierpnia 2015 roku. Wnioskodawca nie przedłożył natomiast żadnych nowych dokumentów potwierdzających zatrudnienie w szczególnych warunkach

lub w szczególnym charakterze, które miałyby wpływ na zmianę skarżonej decyzji. W związku z powyższym, w sprawie M. N. wydano kolejną decyzję z dnia 24 września 2015 roku, którą organ rentowy podtrzymał stanowisko zawarte w skarżonej decyzji.

W piśmie procesowym z dnia 24 lutego 2016 roku wnioskodawca sprecyzował, iż wnosi o uwzględnienie w stażu pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze okresów zatrudnienia: od dnia 5 maja 1970 roku do dnia 31 marca 1971 roku w Warsztacie Ślusarskim i (...) w K. na stanowisku ślusarza, od dnia 1 października 1968 roku do dnia 2 stycznia 1970 roku w Warsztacie Ślusarskim Z. B. w K. na stanowisku ślusarza, od dnia 1 czerwca 1979 roku do dnia 1 lipca 1981 roku w (...) Spółdzielni (...) w Ł. na stanowisku ślusarza oraz od dnia 10 września 1981 roku do dnia 31 marca 1989 roku w Spółdzielni Pracy Usług (...) na stanowisku blacharza – spawacza.

Na rozprawie w dniu 12 kwietnia 2016 roku wnioskodawca podtrzymał odwołanie, natomiast pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie wnioskodawcy.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

Wnioskodawca M. N. urodził się w dniu (...).

Wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę w dniu 29 maja 2015 roku. M. N. nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

W okresie od dnia 1 października 1968 roku do dnia 2 stycznia 1970 roku M. N. był zatrudniony w Warsztacie Ślusarskim Z. B. w K. na stanowisku ślusarza w ramach umowy o naukę zawodu.

Następnie w okresie od dnia 5 maja 1970 roku do dnia 31 marca 1971 roku odwołujący się był zatrudniony w Warsztacie Ślusarskim i (...) w K. w charakterze ucznia w zawodzie ślusarskim.

Wnioskodawca posiada uprawnienia spawacza od dnia 28 listopada 1972 roku.

Skarżący od dnia 1 czerwca 1979 roku do dnia 1 lipca 1981 roku był zatrudniony w Spółdzielni (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy w Punkcie Usługowym Nr (...) w Ł. świadczącym usługi dla ludności w zakresie napraw samochodowych. W umowie o pracę z dnia 1 czerwca 1979 roku wskazano, iż M. N. był zatrudniony na stanowisku ślusarza-spawacza świadczącego usługi dla ludności w zakresie napraw samochodowych. W ramach zatrudnienia w spornym okresie wnioskodawca zajmował się naprawami blacharskimi samochodów, przede wszystkim zajmował się spawaniem, a także ręcznym odcinaniem elementów, których nie dało się zdemontować. Spawanie zajmowało skarżącemu od 70 % do 80 % czasu pracy.

W piśmie z dnia 2 września 1980 roku wskazano, że uchwałą Rady Spółdzielni z dnia 30 lipca 1980 roku wnioskodawca został przyjęty na członka spółdzielni, w związku z czym umowa o pracę z dnia 1 czerwca 1979 roku przekształciła się w spółdzielczą umowę o pracę.

W okresie od dnia 7 kwietnia 1981 roku do dnia 30 kwietnia 1981 roku M. N. korzystał z urlopu bezpłatnego w związku z wyjazdem zagranicznym.

W podaniu z dnia 30 czerwca 1981 roku zawierającym prośbę o rozwiązanie stosunku pracy wnioskodawca wskazał, że jego pobyt zagraniczny niespodziewanie się przedłużył.

Zakład pracy nie wystawił skarżącemu świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach. W świadectwie pracy z dnia 1 lipca 1981 roku wskazano, że zatrudniony w Spółdzielni (...) w Ł. od dnia 1 czerwca 1979 roku do dnia 1 lipca 1981 roku M. N. zajmował stanowisko ślusarza - spawacza w punkcie usługowym świadczącym usługi dla ludności w zakresie napraw samochodowych. W duplikacie świadectwa pracy wystawionym przez pracodawcę 2 września 2015 roku nie wskazano, aby praca była wykonywana przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach.

W okresie od dnia 10 września 1981 roku do dnia 31 marca 1989 roku odwołujący się był zatrudniony w Spółdzielni Pracy Usług (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy. W umowie o pracę z dnia 10 września 1981 roku oraz angażach z dnia 25 stycznia 1982 roku, z dnia 14 maja 1982 roku, z dnia 25 października 1983 roku, z dnia 9 października 1985 roku, z dnia 22 sierpnia 1986 roku, z dnia 16 października 1986 roku, z dnia 15 czerwca 1987 roku, 26 stycznia 1988 roku oraz z dnia 19 kwietnia 1988 roku wskazano, że M. N. był zatrudniony na stanowisku blacharza - spawacza. W umowie o pracę z dnia 1 września 1988 roku oraz kolejnych angażach z dnia 24 listopada 1988 roku oraz z dnia 25 stycznia 1989 roku wskazano, że M. N. był zatrudniony na stanowisku blacharza samochodowego.

W ramach zatrudnienia w spornym okresie wnioskodawca pracował w systemie dwuzmianowy w godzinach od 6:00 do 14:00 lub od 14:00 do 22:00 oraz w soboty od 6:00 do 13:00. Na każdej zmianie pracowało około 3 blacharzy samochodowych. Wnioskodawca pracował na hali z bramą wjazdową i wyjazdową, bez nawiewów.

Do obowiązków M. N. należały bieżące i generalne naprawy samochodów w zakresie blacharstwa i lakiernictwa w autoryzowanej stacji napraw samochodów marki F., a w późniejszym okresie także marki P.. Wnioskodawca rozbierał auto, rozcinał błotniki, progi i nadproża palnikiem, prostował pogięte elementy, wymieniał na nowe, czyścił, odłuszczał części, malował, spawał elementy elektrycznie i gazowo, a następnie montował na miejsce. Wykonywał również zbrojenia samochodu. Malowanie odbywało się za pomocą pistoletu z użyciem flunidolu. Spawanie zajmowało wnioskodawcy około 70 % czasu pracy, w pozostałym czasie zajmował się czynnościami montażowymi. Wnioskodawca nie zajmował się naprawami mechanicznymi.

Zgodnie z informacją pracodawcy pracownik zatrudniony na stanowisku blacharza samochodowego wykonywał pracę spawacza gazowego w wymiarze ok. 50% - 60% ogólnie wykonywanych prac w ciągu dnia roboczego.

W okresach od dnia 19 lipca do dnia 19 sierpnia 1984 roku oraz od dnia 13 maja do dnia 8 czerwca 1988 roku wnioskodawca korzystał z bezpłatnego urlopu.

Pracodawca nie wystawił skarżącemu świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach. W świadectwie pracy z dnia 5 kwietnia 1989 roku wskazano, że zatrudniony w Spółdzielni Pracy Usług (...) w Ł. od dnia 10 września 1981 roku do dnia 31 marca 1989 roku M. N. zajmował stanowisko blacharza - spawacza samochodowego.

M. N. udokumentował na dzień 1 stycznia 1999 roku ogólny staż pracy w wymiarze w wymiarze 28 lat, 1 miesiąca i 14 dni, w tym 25 lat, 5 miesięcy i 4 dni okresów składkowych oraz 2 lata, 8 miesięcy i 10 dni okresów nieskładkowych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych łącznie 6 lat, 5 miesięcy i 11 dni, przypadające na okres zatrudnienia w Stoczni (...) od dnia 8 września 1971 roku do dnia 1 września 1973 roku, w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) od dnia 10 września 1973 roku do dnia 15 kwietnia 1974 roku, od dnia 18 kwietnia 1974 roku do dnia 26 lipca 1974 roku, od dnia 31 lipca 1974 roku do dnia 11 stycznia 1977 roku, od dnia 1 lutego 1978 roku do dnia 31 sierpnia 1978 roku oraz w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością od dnia 25 września 1978 roku do dnia 14 kwietnia 1979 roku.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentacji osobowej ze spornych okresów pracy wnioskodawcy, jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań świadków Z. P. oraz R. R. - pracujących

ze skarżącym w Spółdzielni Pracy Usług (...) w Ł., a zatem osób posiadających wiedzę odnośnie charakteru zatrudnienia wnioskodawcy i rodzaju wykonywanych przez niego czynności oraz na podstawie zeznań wnioskodawcy. Zgromadzone dokumenty, zeznania wnioskodawcy oraz zeznania świadków zasadniczo nie budzą wątpliwości, co do ich wiarygodności, częściowo znajdują także potwierdzenie w załączonej dokumentacji osobowej i stanowią tym samym wiarygodne źródło dowodowe. W tym miejscu należy jednak podkreślić, iż wnioskodawca stoi na stanowisku, iż czynności jakie wykonywał w ramach zatrudnienia stanowią pracę wykonywaną w warunkach szczególnych i uprawniają go do otrzymania emerytury w obniżonym wieku. Rozbieżne stanowisko co do oceny charakteru czynności wykonywanych przez wnioskodawcę jest prezentowane przez organ rentowy.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy, przywołując treść przepisów art. 27, art. 32 ust. 1, art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.), a także § 2, § 3 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji wskazał, że spór pomiędzy stronami ograniczał się do faktu, czy M. k N. posiada wymagany, tj. 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu.

Organ rentowy uznał, że wnioskodawca nie spełnia przesłanki zatrudnienia w warunkach szczególnych co najmniej przez 15 lat. Natomiast ubezpieczony wnosił ostatecznie o zaliczenie do pracy w warunkach szczególnych, oprócz okresu zaliczonego przez ZUS, także okresu pracy w Warsztacie Ślusarskim Z. B. w K. od dnia 1 października 1968 roku do dnia 2 stycznia 1970 roku w Warsztacie Ślusarskim i (...) w K. od dnia 5 maja 1970 roku do dnia 31 marca 1971 roku, w Spółdzielni (...) w Ł. od dnia 1 czerwca 1979 roku do dnia 1 lipca 1981 roku oraz w Spółdzielni Pracy Usług (...) w Ł. od dnia 10 września 1981 roku do dnia 31 marca 1989 roku.

W ocenie Sądu meriti, zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do dokonania ustalenia, iż w spornym okresie wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych, w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8 poz. 43 ze zm.).

Sąd Okręgowy stwierdził, że z zeznań świadków, wyjaśnień wnioskodawcy oraz z dowodu z dokumentacji osobowej ze spornych okresów zatrudnienia, wynika że w okresie od dnia 10 września 1981 roku do dnia 31 marca 1989 roku M. N. był zatrudniony w Spółdzielni Pracy Usług (...) w Ł. na stanowisku blacharza – spawacza oraz blacharza samochodowego, z przerwami w okresach od dnia 19 lipca do dnia 19 sierpnia 1984 roku oraz od dnia 13 maja do dnia 8 czerwca 1988 roku, w których korzystał z bezpłatnego urlopu, od dnia 10 września 1981 roku do dnia 31 marca 1989 roku wnioskodawca wykonywał między innymi pracę przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym oraz gazowym, brak jest podstaw do przyjęcia, że w okresie tym wykonywał prace spawalnicze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Z treści pisma (...) Związku (...) z dnia 12 czerwca 1990 roku wynika wprost, iż pracownik zatrudniony na stanowisku blacharza samochodowego wykonywał pracę spawacza w wymiarze około 50 % - 60 % ogólnie wykonywanych prac w ciągu dnia roboczego, w związku z czym nie można ich zaliczyć do prac w szczególnych warunkach. W spornym okresie M. N. wykonywał zatem także inne prace, które nie zostały wymienione w wykazach prac w warunkach szczególnych, przy czym oba te rodzaje prac wykonywane były równorzędnie, tak że nie można wyodrębnić żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych.

W okresie od dnia 1 czerwca 1979 roku do dnia 1 lipca 1981 roku M. N. pracował w Spółdzielni (...) w Ł. Z materiału dowodowego wynika, że wnioskodawca pracował w punkcie usługowym i w ramach zatrudnienia łączył obowiązki spawacza i świadczącego usługi dla ludności w zakresie napraw samochodowych. Wnioskodawca zeznał, że w ramach zatrudnienia w spornym okresie, co prawda przede wszystkim zajmował się spawaniem, ale czynności te stanowiły jedynie od 70 % do 80 % jego obowiązków. Na tej podstawie ustalono, że w spornym okresie odwołujący się nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze wyłącznie prac przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym.

W świetle powyższych okoliczności nie można uznać, że w spornych okresie wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze wykonywał prace wymienione w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, gdyż obok prac „przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym” wykonywał jeszcze inne czynności niezaliczane do w.w. kategorii. W związku z tym, biorąc pod uwagę ugruntowane w tym zakresie orzecznictwo Sądu Najwyższego, Sąd Okręgowy uznał, że skoro wnioskodawca nie wykonywał w spornych okresach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach, to nie wykazał w toku procesu, by spełnił przesłankę wykonywania pracy w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat, od której spełnienia zależy przyznanie prawa do emerytury wcześniejszej.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją ubezpieczony, zarzucając:

- 1) naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a w szczególności art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez przyjęcie, że powód nie osiągnął okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym w charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat;
- 2) naruszenie art. 6 kodeksu cywilnego przez przyjęcie, że powód nie udowodnił faktu, że przepracował w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wymagalnych 15 lat;
- 3) naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 232 k.p.c., 233 par. 1 k.p.c., art. 316 k.p.c. i art. 328 par. 2 k.p.c., polegające na dowolnej, a nie swobodnej ocenie materiału dowodowego, co miało istotny wpływ na wnioski postępowania.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu podniósł, że skoro Sąd pierwszej instancji ustalił, że odwołujący się przez cały okres swojej pracy wykonywał prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym atomowodorowym, które są wymienione w Dziale XIV poz. 12, jako prace w szczególnych warunkach, to ustalenia Sądu I instancji w zakresie wymiaru czasu pracy są błędne. Sąd Okręgowy stwierdził, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj wykonywanej pracy.

Skarżący nie zgodził się również ze stanowiskiem Sądu I instancji, że nie udowodnił wymaganego okresu stażu pracy mimo, że zgodnie z art. 6 k.c. był do tego zobowiązany. Zgodnie z treścią art. 6 kodeksu cywilnego - ciężar udowodnienia faktu leży po stronie osoby, która z tego faktu wywodzi skutki prawne, co oznacza, że nie tylko skarżący ma obowiązek udowodnienia swoich racji, ale również na stronę przeciwną ustawodawca nałożył taki obowiązek.

Skarżący wskazał, że Sąd I instancji częściowo przyjął materiał dowodowy, a z drugiej strony nie był w stanie ustalić, że ubezpieczony w okresie od 1 czerwca 1979 roku do lipca 1981 roku, będąc zatrudniony w Spółdzielni (...) w Ł., nie wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnienia w warunkach szczególnych. Zdaniem skarżącego, z materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że wykonywana przez wnioskodawcę praca była wykonywana w szczególnych warunkach, twierdzenie Sądu Okręgowego, że skarżący nie wykonywał pracy stale w pełnym wymiarze czasu pracy nie wynika ani z materiału dowodowego, ani z ustaleń Sądu I instancji. Na tej podstawie apelujący zarzucił Sądowi wybiórcze uznanie materiału dowodowego i dokonanie jego swobodnej oceny czym naruszył przepisy prawa procesowego.

Sąd Apelacyjny, zważył co następuje:

Apelacja podlega oddaleniu, albowiem Sąd I instancji wydał trafne rozstrzygnięcie.

Podstawę prawną uprawnienia wnioskodawcy M. N. do dochodzonej emerytury stanowi przepis art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.), powoływanej dalej jako „ustawa o emeryturach i rentach”, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po

dnia 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz,
2. okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Niezbędnym warunkiem uzyskania prawa do „emerytury wcześniejszej” jest również nieprzystąpienie do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenie wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Z kolei w myśl § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Pracą w warunkach szczególnych jest przy tym praca świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach wskazanych w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (§ 1 i § 2 rozporządzenia). Praca, która nie spełnia łącznie obu kryteriów (tj. nie jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy i nie jest pracą na stanowiskach wskazanych w wykazie A), nie uprawnia do emerytury w niższym wieku emerytalnym określonym w tym rozporządzeniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2009 r., II UK 199/08, [Legalis nr 238923](#)).

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, [Legalis nr 317010](#); z dnia 14 września 2007 r., III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z dnia 19 września 2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75 i z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, podnieść należy, że Sąd Okręgowy zasadnie nie przyznał M. N. emerytury w obniżonym wieku, albowiem wnioskodawca nie udowodnił co najmniej 15-letniego okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Wbrew zarzutom apelacji, Sąd I instancji przeprowadził wystarczające postępowanie dowodowe na okoliczność prac wykonywanych przez ubezpieczonego w okresie od dnia 1 października 1968 roku do dnia 2 stycznia 1970 roku w Warsztacie Ślusarskim Z. B. w K. na stanowisku ślusarza, od dnia 5 maja 1970 roku do dnia 31 marca 1971 roku w Warsztacie Ślusarskim i (...) w K. na stanowisku ślusarza, od dnia 1 czerwca 1979 roku do dnia 1 lipca 1981 roku w (...) Spółdzielni (...) w Ł. na stanowisku ślusarza oraz od dnia 10 września 1981 roku do dnia 31 marca 1989 roku w Spółdzielni Pracy Usług (...) na stanowisku blacharza – spawacza, wykorzystując przy tym wszystkie zaofiarowane przez wnioskodawcę środki dowodowe i wydał wyrok, który odpowiada prawu. W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sąd I instancji wyjaśnił powody rozstrzygnięcia oraz przekonywująco wykazał, dlaczego odwołanie należało oddalić. Podkreślić należy, iż przedmiotem oceny Sądu Okręgowego były dowody zaofiarowane przez strony, zostały one przeanalizowane, a następnie omówione w uzasadnieniu, co pozwala na ich instancyjną kontrolę i prowadzi do wniosku, że wszystkie one zostały ocenione w zgodzie z zasadami logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego. W konsekwencji, Sąd odwoławczy oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji, uznał je za własne, co oznacza, iż zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776). Z zebranego w sprawie materiału dowodowego,

wbrew zarzutom zawartym w apelacji, Sąd meriti wyprowadził prawidłowy wniosek, że ubezpieczony M. N. w spornych okresach nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych.

Skarżący, zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego w postaci dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów, w żaden sposób nie wykazał uchybień we wnioskowaniu Sądu I instancji, a jest to niezbędne do efektywnego postawienia tego zarzutu. W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy w żaden sposób nie naruszył wskazanych w apelacji przepisów prawa procesowego. Swobodna ocena dowodów należy do podstawowych elementów składających się na jurysdykcyjną kompetencję sądu. Normy swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i polemizowanie z ustaleniami sądu jedynie za pomocą osobistej wersji ustaleń dokonanej na podstawie własnej oceny dowodów. Zgodnie natomiast z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. To strony są zatem obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne (art. 232 zd. pierwsze k.p.c.). Rzeczą Sądu nie jest zastępowanie stron w czynnościach, do których obliuguje je przepis art. 232 k.p.c.. W szczególności Sąd nie jest zobowiązany do zarządzenia dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych, pozwalających na ich udowodnienie. Nie ma też obowiązku przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Z art. 6 k.c. płynie generalny wniosek, że prawa podmiotowe mogą być skutecznie dochodzone o tyle, o ile strona jest w stanie przekonać sąd co do faktów, z których wyprowadza korzystne dla siebie twierdzenia (tak m.in. M. Pyziak-Szafnicka - Kodeks cywilny. Komentarz. Część ogólna pod red. P. Księżaka i M. Pyziak - Szafnickiej, teza 2 do art. 6 k.c.). To obowiązkiem wnioskodawcy było zatem udowodnienie, że praca, którą wykonywał w spornych okresach, jest pracą w szczególnych warunkach, czemu nie sprostał.

Po pierwsze należy podkreślić, że z materiału dowodowego znajdującego się w aktach sprawy wynika, iż w trakcie zatrudnienia w Warsztacie Ślusarskim Z. B. w K. od dnia 1 października 1968 roku do dnia 2 stycznia 1970 roku oraz w Warsztacie Ślusarskim i (...) w K. od dnia 5 maja 1970 roku do dnia 31 marca 1971 roku wnioskodawca wykonywał pracę w ramach praktycznej nauki zawodu ślusarza. Wnioskodawca uzyskał uprawnienia spawacza w dniu 28 listopada 1972 roku. Dlatego trafnie Sąd I instancji przyjął, że odnośnie tych okresów, brak jest jakichkolwiek podstaw do uznania, że wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodnorodowym. Wskazać należy, że sprzeczne ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym i doświadczeniem życiowym byłoby ustalenie, że młody oraz niedoświadczony pracownik, nieposiadający uprawnień do wykonywania niebezpiecznej pracy, jaką jest spawanie, został bez żadnych ograniczeń dopuszczony przez pracodawcę przez okres wielu miesięcy do takich czynności w ramach nauki zawodu.

Jeśli chodzi o okres zatrudnienia wnioskodawcy w Spółdzielni (...) od dnia 1 czerwca 1979 roku do dnia 1 lipca 1981 roku, należy wskazać, że wnioskodawca pracował w punkcie usługowym i w ramach zatrudnienia łączył obowiązki spawacza i świadczącego usługi dla ludności w zakresie napraw samochodowych, wnioskodawca przede wszystkim zajmował się spawaniem, ale ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że czynności te stanowiły jedynie od 70 % do 80 % jego obowiązków.

Podobnie, ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że w okresie zatrudnienia w Spółdzielni Pracy Usług (...) w Ł. od dnia 10 września 1981 roku do dnia 31 marca 1989 roku na stanowisku blacharza – spawacza oraz blacharza samochodowego (nie włączając okresów od dnia 19 lipca do dnia 19 sierpnia 1984 roku oraz od dnia 13 maja do dnia 8 czerwca 1988 roku gdy wnioskodawca korzystał z bezpłatnego urlopu) praca przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym oraz gazowym stanowiła tylko część obowiązków wnioskodawcy.

Reasumując, po dokonaniu szczegółowej analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego, Sąd Apelacyjny podzielił ocenę Sądu I instancji. Wnioskodawca nie udowodnił, że w spornych okresach wykonywał stale i w pełnym

wymiarze prace wymienione w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku. Warunek ten wypływa wprost z brzmienia § 2 rozporządzenia.

W czasie zatrudnienia u w.w. pracodawców do zakresu obowiązków wnioskodawcy należały również inne zadania, nie zaliczane do prac w szczególnych warunkach, dlatego okresy te nie posiadają właściwości pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Wśród czynności wykonywanych w tych okresach przez wnioskodawcę tylko prace „przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym” uznane zostały przez ustawodawcę za pracę o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości.

Należy podkreślić, że zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, przez co tak zatrudniony nie spełniał koniecznego warunku dla uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych, jakim jest stałe wykonywanie pracy szkodliwej w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07, (OSNP 2009 nr 21 - 22, poz. 290). Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 lutego 2012 r., I UK 227/11 (niepublikowany), wskazując, że z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, przysługującego pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy. Wyjątek mogą tu stanowić krótkotrwałe, konieczne szkolenia pracownika, zwłaszcza wstępne (wyrok z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75).

W złożonej apelacji skarżący zarzuca wadliwe nieuznanie przez Sąd Okręgowy - za prace w warunkach szczególnych - wykonywane przez niego prace na stanowisku ślusarz, ślusarz- spawacz oraz blacharz. W jego ocenie, błędne jest stanowisko Sądu I instancji, gdyż wnioskodawca wykonywał prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym. Jak już wskazał Sąd Okręgowy, postępowanie dowodowe wykazało, że w spornych okresach wnioskodawca wykonywał takie prace, ale nie wykazał, że wykonywał je stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Należy mieć na względzie, że prawo do emerytury w wieku niższym od powszechnego z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy i jednocześnie, że skoro okresy pracy w szczególnych warunkach to okresy wykonywania pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, to są one zawężone jedynie do tych okresów zatrudnienia, w których praca była wykonywana.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, a Sąd Apelacyjny w Łodzi podziela to stanowisko, że z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, przysługującego pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą korzystać wyłącznie pracownicy, który byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97, OSNP 1998/21/638; 21 listopada 2001r., II UKN 598/00, OSNP 2003/17/419; 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07, Lex nr 494129). Nadto w wyroku z dnia 21 listopada 2001r., II UKN 598/00, Sąd Najwyższy podkreślił, że o uprawnieniu do emerytury na podstawie § 2 cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. , decyduje łączne spełnienie przez pracownika wszystkich warunków określonych w tym przepisie, a nie jego przekonanie, że charakter lub warunki pracy wystarczają do uznania jej za wykonywaną w szczególnych warunkach.

Reasumując, Sąd Apelacyjny w całości podzielił zarówno ustalenia faktyczne, jak i wyrażone w rozważaniach prawnych stanowisko Sądu Okręgowego dotyczące charakteru wykonywanego przez wnioskodawcę zatrudnienia. W ocenie Sądu Apelacyjnego, skoro ubezpieczony nie pracował od dnia 5 maja 1970 roku do dnia 31 marca 1971 roku w Warsztacie Ślusarskim i (...) w K. na stanowisku ślusarza, od dnia 1 października 1968 roku do dnia 2 stycznia 1970 roku w Warsztacie Ślusarskim Z. B. w K. na stanowisku ślusarza, od dnia 1 czerwca 1979 roku do dnia 1 lipca 1981 roku w (...) Spółdzielni (...) w Ł. na stanowisku ślusarza oraz od dnia 10 września 1981 roku do dnia 31 marca 1989 roku w Spółdzielni Pracy Usług (...) na stanowisku blacharza – spawacza stale i w pełnym wymiarze czasu, a tym samym

nie był narażony na szkodliwe oddziaływanie termiczne przez całą „dniówkę roboczą”, to okres ten nie może być mu zaliczony do stażu pracy w szczególnych warunkach. To z kolei powoduje, że M. N. nie udowodnił wykonywania przez co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach i tym samym nie spełnił wszystkich przesłanek do nabycia emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, na podstawie art. 385 k.p.c., Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.